

SOFT SKILLS ЯК МОЖЛИВІСТЬ АДАПТАЦІЇ І СОЦІАЛІЗАЦІЇ ФАХІВЦЯ В РЕАЛЬНОМУ ЖИТТЄВОМУ ПРОСТОРИ

ХРОПОТ С.Г.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Згідно закону [1] вища освіта визнається як сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, яких здобувачі вищої освіти набувають в процесі навчання у закладі вищої освіти.

Щодо компетентностей, закон не наводить чіткої градації на Hard skills – тверді (професійні) навички і Soft skills – м'які (соціальні) навички, проте реальне життєве середовище вимагає їх розмежувати, при цьому особлива увага на сучасному етапі розвитку приділяється саме soft skills.

Історично склалося, що під час здобуття вищої освіти, професійним навичкам приділялася основна увага і це в значній мірі було оправдано, адже доволі часто фахівець впродовж всього життя не «виходив» за межі набутих галузевих знань, умінь і навичок. Не вдаючись до детального історичного аналізу, можна з високим ступенем імовірності констатувати, що на сучасному етапі розвитку суспільства, таке явище в принципі неможливе.

Для сучасного етапу розвитку науки, техніки і технологій характерне явище сингулярності – розвиток з постійним прискоренням. Відтак, суспільство з прискоренням наближується до так званої точки сингулярності – вибухоподібного зростання швидкості науково-технічного прогресу.

В таких умовах, набуті професійні знання, вміння і навички можуть бути визнані як застарілі ще до завершення навчання здобувачем вищої освіти. Постає цілком резонне запитання «Яким чином організувати навчальний процес, щоб отримати максимальний позитивний ефект?» Очевидно, підходи до навчального процесу потребують коригування вже на рівні сучасної парадигми вищої освіти, концепція безперервної освіти впродовж всього життя має сприйматися не як бажаною, а як необхідною умовою.

Крім того, поряд з чисто професійними (твердими) навичками, на сучасному етапі розвитку приділяється підвищена увага до м'яких (соціальних) навичок здобувача вищої освіти. На сьогодні категорійне поняття soft skills вживають без перекладу навіть в нормативних актах [2], але чіткого і однозначного переліку м'яких навичок законодавством не встановлено, оскільки автономія закладу вищої освіти покладає на

останнього всю академічну свободу, проте свобода не звільняє від відповідальності. Аналіз доступних інформаційних ресурсів дозволяє виділити найбільш важливі соціальні навички, в числі яких: креативність (творчі здібності); здатність до логічного і системного мислення; комунікабельність (міжособистісне спілкування, уміння вести переговори, переконувати); лідерські здібності; вміння працювати в команді; вміння керувати своїми діями в часі (тайм-менеджмент) тощо.

Soft skills не має чіткої прив'язки до певної галузі знань, в узагальненому форматі це – швидше над галузева здатність фахівця створювати моделі поведінки, визначати пріоритети і знаходити позитивні варіанти виходу з ситуації. У вузькому розумінні наявність таких навичок важлива, приміром, для забезпечення ефективної співпраці між членами команди, налагодження продуктивної командної роботи для досягнення цілей в ході реалізації конкретного проекту.

Крім того, навіть працюючи виключно в «своїй» галузі знань, в процесі кар'єрного зростання роль soft skills постійно буде зростати, оскільки чим вищою буде посада, тим більшою буде потреба вирішувати соціальні, організаційні чи управлінські функції.

Отже важливість і необхідність навичок soft skills важко переоцінити. Не зважаючи на те, що оцінити такі навички можна швидше якісно, аніж кількісно, проте їх наявність, або відсутність, суттєво впливають на адаптивні здатності здобувача вищої освіти в реальному життєвому просторі.

Не зайве буде нагадати, що соціальні навички (soft skills) є предметом експертних досліджень під час акредитації освітніх програм, отже розробники останніх, попри наявність чи відсутність бажання, з метою уникнення непорозумінь у майбутньому, зобов'язані передбачати для здобувачів вищої освіти як hard skills так і soft skills.

Література:

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII//www.rada.gov.ua
2. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Наказ МОНУ від 11.07.2019 N 977//www.rada.gov.ua